

Com un nen feliç

MAR BOSCH

Si heu vist mai un tall de crani sense carn —sí, ja ho sé que no és una cosa gaire habitual, però us l'haureu d'imaginar—, un tall sec de crani de nen, descobrireu que hi ha dues línies de dents. N'hi ha unes que estan esperant per sortir, que faran arrels de veritat i s'hi quedaran, anant bé, fins que el nen sigui força gran però no vell del tot. Les dents permanents, més grosses, més dures, situades per sobre i per darrere de les dents de llet abans que caiguin, fan que ens adonem de la mena de força amb què empeny la mossegada adulta. Fer-se gran, vist així, en secció neta, fa una mica de fàstic. O de por. O una barreja de totes dues coses. I és molt trist, tot plegat. Perquè, a més, les dents de llet ens recorden que la infància —aquell paradís exhumat continuament i sense escrúpols— és un estat provisional, que comença amb el gran dolor de l'eclosió de les primeres dents i s'acaba quan ja s'ha després l'última peça.

Mentrestant, els nens mosseguen i somriuen amb les dents de llet d'una manera molt semblant a la dels adults, però sense distingir algunes normes respecte a allò que poden fer i deixar de fer amb la seva dentadura: mossegar la carn que la mare els ha posat al

plat està bé, per exemple. Mossegar el dit d'un altre nen, no. Que si li arrenques, allò queda per sempre, encara que després li tornis a enganxar amb cola. Però aquestes coses ja les aprendran més tard. Que són nens i ja se sap. Petits monstres sense empatia ni filtres, assajadors amorals de l'espècie, els de sucre. I tot això aconseguen inspirar el nens de l'univers barderiana, aquest món sòrdid i anguniós d'on no surts fins a l'última plana i una ressenya torbada. Lectors, alguns ja ho sabreu: la tendresa porta un punyal i es diu damià bardera!

Els nens de la fàbrica bardera (així, en minúscula) són d'aquells del cop de roc llançat amb massa traça, com bé diu Antoni Munné-Jordà al pròleg d'aquest recull de contes. Nens, nens crescutets, nens per omissió o de pensament, però que, en definitiva, són criatures que «es nodreixen de la llet de la vaca cega per poètics i mutilats». O de la vaca de la mala llet, diria jo. Perquè l'agror hi és permanent i el narrador, que sembla entonar una dicció melosa en l'escriptura, es descobreix com un gran esquinçador. Així, veureu desfilar en aquests contes perversos —i un punt pervertits per la servitud a l'efectisme— un nou tribut als relats d'infància i una gran botifarra a l'imaginari d'una infan-



BARDERA POCH, Damia

Els nens de llet

El Cep i la Nansa edicions, Vilanova i la Geltrú 2016. 109 p.

cia de cotó: caputxetes horroritzades, àvies molt ben conservades malgrat la crueltat del temps, entranyes entranyables, amputacions que restitueixen somnis, restitucions abominables i... Ep! també algun final feliç: casualment, el relat anomenat *El matrimoni*. I no sabeu com s'agraeix un bàlsam entre tants de cops de bistec a la cara. Finalment, el conjunt està escrit amb una intel·ligència punxeguda que prem fort contra la pàgina i que deixa solc quan no l'estripa. I l'autor és com un nen que és feliç fent allò que més li agrada: jugar i enjogassar, riure a plena veu, explicar històries, escriure-les.

Pous i Pagès, vagabund en l'exili

GRISELDA OLIVER I ALABAU

De la pau i del combat —publicada a Mèxic, el 1948—, l'última obra que Josep Pous i Pagès escriuria, gira entorn d'un fet transcendent per a la vida de l'autor: l'exili. Perquè no només és una obra feta a l'exili, sinó que és una obra sobre l'exili: «Benaventurat qui arriba a sentir-se com un arbre, ben

clavat en el sòl que l'ha vist néixer, i sap que no el pot desarrelar cap vent, per embravint que sigui», escriu l'escriptor, nascut a Avinyonet de Puigventós, a la primera prosa poètica que enceta la lectura d'aquesta obra, dividida en tres llibres. «La vida no és repòs i platxèria solament, sinó també contrast i lluita», escriurà més endavant.

POUS I PAGÈS, Josep

De la pau i del combat

Adesiara Editorial: Martorell, 2016. Introducció de M. Àngels Bosch. 393 p..